

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Ormay Imre
 Cím: Nemzeti játékszin a 60-as években
 Forrás: Esti Ujság

Osztályozás	
Tárgy	792
Hely	Nemzeti Színház
Idő	"186"
Személy	

~~1937~~
 (Hely)

1937 XII. 25
 (Idő)

(Köt. v. füz.)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Nemzeti játékszin a 60-as években

Posthumus beszélgetés Ormay Ferencsel, a népszerű énekessel és műfordítóval a magyar opera hőskoráról

Pest, 1862 decembar.

A népszerű énekést és műfordítót — Ormay Ferencet — budai lakásán kerestem fel. Nagyon haragosan fogadott, mondván, hogy a színész és énekes magánélete nem való a nyilvánosság elé, kinek mi köze hozzá, de egyébként szívesen lát, ha egy pohár sashegyi bor mellett elbeszélgetünk. Gyorsan eltüntettem tehát a papírost s a töltőtollat és igyekeztem szerényen viselkedni, nehogy meglássa rajtam: újdondász vagyok és 1937-ből jöttem...

Megkínált egy vastag szivarral, aztán megbeszéltük a mai dolgokat. Azt, hogy Markovics Ilka tegnap nagyon szépen énekelt a Bánk bán-ban, de a Ceresse, a tenorista már sehogyan sem bírja. A derék Bignio Lajos kitett magáért, de hát ő sem éppen a fiatalok sorába tartozik:

— Nagy hiánya nemzeti játékszínünknek, — Hát nincsenek megelégedve Nyéky hogy a szerelmes szakmában nincsenek elég Mihály úrral?

Bécsben, Brenner kisasszony Prágában, nehéző minálunk operai színpadot szervezni...

— De hát itt van a kitünő Hollósy Kornélia és a tehetséges Pauliné, a Markovics Ilka.

— Ez igaz. Hollósy né még mindig legnagyobb művésznőnk. Ahogy énekelt a múlt héten a Somnambulában, e dallam lehetővé teszi fenekéig. Markovics asszonyt azonban rossz szerepekben kell látni. Nem ért ehhez a vezetőség, az intézőkről nem is beszélve

a kalmás egyéniséget. A múlt héten sem nem szól a dolgokba, sok a panasz. Persze, Tell, sem Arnold nem tartom illedelmesnek erről beszélni, de gyűjthették fel a közönséget Bignio és Stéger személyében. Aztán meg itt van az az állandó veszély, hogy aki fiatal és tehetséges, azt elviszik tőlünk. Beck hazánkfia

— Hogy volnánk? Ha Radnótfáy úr belé nem szól a dolgokba, sok a panasz. Persze, nem tartom illedelmesnek erről beszélni, de Besémuram talán tud hallgatni. Gózon Antijel megírta a Hölgyfutárban.

Előveszi a reggeli lapot és olvassa:

— „Az utolsó igazgató, aki alatt kötelező volt a színházi törvény, Bajza volt. Ma még csak fel se merik írni a karmestert, ha egy brával később jön próbára. Rendezőt felírni pedig: olyan nincs.” Hát, ami igaz, igaz: a rendezők élete bizony nehéz manapság. A jó rendező ritkább, mint a jó színész, az az egy-kettő meg, aki van, megsszakad a dologtól.

Lehetetlen bírni a rendező mai munkáját. Nem egyszer reggeli nyolckor kezdődik a próba, de eltart déli egy, vagy még két óráig is. Bele roskadnak a rendezők... Az operisták között nagy az elégtelenség. Halotta-e, multkor m

ke történt? Derék Doppler barátom új dalművének szerepeit osztogatták. Az igazgató elküldte a basszus-szerepet H.-nak. A szolgája visszajött és mondta:

— H. úr gyengélkedik, beteg, kinek adjam

a szerepet? — Azt mondá erre igazgatónk:

— Keressen valami vastaghangú embert!

— Igy értik nálunk a zenét. Nem lehet csodálni, vagy a karmestert kárhóztatni, ha az emberek csak úgy konganak a színházban.

*

— De a múlt hónapban sokan voltak a Traviata előadásán!

— Persze, ezzel kezd, Verdivel. Végre a tévedt nő betévedt a nemzeti színházba. Nem mondom, a közönségnek tetszett. Pedig Verdi nem tartozik ám a művészen legmélyebb dolgok közé. Nem a jövőnek, hanem a jelennek írt zenét, de az idegennek mindig van valami vonzereje, hát a közönség bemeleg...

— Mondják, hogy Marchetti gyengén énekelt...

— Ez éppen, amit mindig hibáztatok. Hozzák a tenoristákat idegenből, mert a miénk elmonnek másfelé. De ha már idejön valaki, ép állapotban mutassa be magát, ne rekedten, különösen, ha tenorista vagy szoprán-énekesnő. Az ilyen kappanhangú mind megbukik Pesten.

— Ki volna más erre a szerepre?

— Hát Elinger az egyetlen, de az is öregedik. Csak sajnálni lehet esetlensége miatt. Az escllenség példányképe, a magyar szö

veggel meg akadozik. Pedig nem boszorkányság magyarul megtanulni. Arnot kisasszony a multkor milyen szépen énekelt magyarul, népdalokat is. Elinger kifogásokat fedez fel minden balsiker után. Most azt mondja,

rontja a lélegzetét a légszész. Hát amióta a nemzeti játékszin fennáll, mindig volt légszész-világítás. Hofbauer Zsófinak, Huber Idának, meg Hollósy asszonynak nem rontja a lélegzetét? Nem ám, mert azok tudnak énekelni.

*

— Hogy ne csak a színészekről beszéljünk, mi lesz újdonság a nemzeti dalszinen?

— Verdit hamar el fogja felejteni a közönség. De jönnek az új zene nagy apostolai. Wagner. A Tannhäusernél nagyobb és csodálatosabb zeneművet még nem látott a világ!

— Ki az a Wagner?

— Német zenész. Honától távol él, Svájcban vagy Párisban, mert forradalmár. Ő hozza meg a zene forradalmát is.

— Ki volna még?

— Van itt egy pár német származású kóbor, Schumann, meg mások. Sohasem fogják ismerni őket. De itt vannak a nagy magyarok: Doppler, a két Doppler. Korunk nagy művészei, de vajjon meddig nevezhetjük őket magunkénak?

Miénk-e talán Liszt, Joachim, Beck, Csillag és Markó? Nem.

— Min dolgozik most, Ormay úr?

— Mint mindig, operát fordítok. Nem könnyű vállalkozás. A magyar nyelv más, mint a francia, más az olaszul és a németnél is. Sokszor napokig töröm a fejemet egy-egy szón, mert emennek hangzását, amannak hosszát a zene megszabja. Hallgassa, mi szépen egyezik e sor a zenével.

Énekl:

— Lé-é-é-ge-t, lé-é-é-ge-t a gyöt-rött-nek...

— Nagyon szép.

*

— Közben megszólal a csengő, nagyon rángatja valaki. Kinézünk az ablakon. Thaly úr jön, a színészek nagy barátja és az ifjú

Lendvay. No most aztán vége a beszélgetésnek. Vagy csak most kezdődik igazán. Kezefogunk. Thaly Kálmán megvetően néz végig újmódi, idegenes ruhámon. Szinte tüntetően ül velem szemközt galambszín nadrágjában, rámás csizmájában. Meg nem válna a kalpagjától, amelyre nagy sastollat tűzött. Ha szólna egy szót is, mindjárt megmondanám, hogy a nyakkendőjén az aranyos himzés tulságosan színpadias. Lendvay Marci sokkal modernebb ember. Neki nincs bajusza, se szakálla. A kabátja sem egészen magyaros már, emlékeztet a redingot-ra. Ő a világi, aki csak úgy ontja a híreket a városból.

A legújabb újdonság az, hogy Brazílián nagy tengeri szörnyeteget fogtak ki a tengerből. Száztizennégy láb hosszú reptil-amplium. Csodálkozunk, hogy ebben a haladó korban, amikor vasúton lehet Bécsig menni még akadnak ilyen szörnyűségek. Thaly úr viszont háborog, hogy nem lehet biztonságban járni Budán. Ejszaka a rablók megtámadják a színházi közönséget. Aztán arról folyik a szó, hogy Molnár, a budai szinkör igazgatója megint megbukott. Azt mondja, hogy a színház „fűthetlensége” miatt, pedig ő maga is hibás. A másik téma, amiről az egész város

beszél: leszállították a császárfürdői omnibusz árát tizenöt krajcár-ról tizenkettőre. Lendvay úr megjegyzi:

— Ideje is volt, mert nagyon rász. Kírásza a pénzt az erszényéből az embernek. De te, Feri örülsz neki...

Szegény Ormay Feri reumával küzd, azért jár a Császárfürdőbe. Súlyos baj ez, pedig még fiatal ember...

*

Szegény Ormay Feri! En tudom, hogy ebbe a nyavalyába fogsz meghalni tizenöt év múlva. Sohasem fogod meglátni az unokádat, aki itt ül előtted, a fényképed előtt, mert csak negyven év múlva fog megszületni. Amikor a Te nevedet már csak a színlapokon olvassák: „Fordította: Ormay F.”

ORMAY IMRE

